קאוונא

די שטאדט וועלכע איז פערנומען געוואָרען פון די דייטשען

די שטאדט קאוונא איז אינע פון די אנגעזעהענסטע אידישע שטעדט, וואס האט אין די לעצטע צעהנדליגע יאהרען געשפּיעלט א גרויסע ראָליע אין לעבען פון די אידען אין רוסלאנד.

די שפּראַצונג פון אידישען ישוב אין קאוונא געהערט צו גאנץ אלטע צייטען. לויט אלטע היסטאָרישע דאָקומענטען איז זי זעהען, אז נאָך אין 15טען יאהרהונדער האט זיך שוין דערט געפונען א געוויסע צאהל אידען.

פערשייכנט געוואָרען צו רוסלאנד איז קאוונא אין יאהר 1795, און איז געוואָרען א אויעזד שטאדט פון ווילנער גובערניע ביז 1842, ווען זי איז אויסגעטיילט געוואָרען אין א בעזונדער גובערניע. די אידישע בעפעלקערונג איז אין יענער צייט שוין געווען אין קאוונא גאנץ בעדייטענד שטארק ענטוויקלען זיך האט זי אבער ניט געקענט, צוליעב געוויסע בעגרענצונגען, וועלכע האבען ערלייבט אידען בעזעצען זיך נאָר אין א געוויסען טייל פון שטאדט (ביים ברעג פון טייך ווילייא פון ליידע ווייטען פון דער יאנאווער גאס און אין דעם שטח צווישען די קארמעליצקער אין דר׳ מישסקער גאסען) און נאָר פון יאהר 1858 ווען די דאָזיגע בעגרענצונגען זענען לויט א בעזעהל פון קייזער אלעקסאנדער דעם ווייטען, אראָבגענומען געוואָרען נאָכדעם ווי עס איז דאָרט דורכגעפאָהרען און געפעגט פאר וואס די שטאדט איז אזוי ווייט פערבויט און אויסגעהערט די ערקלעה פון פון נענעראל־גובערנאטאָר נאזימאָוו די השתדלות פון 42 קריסטליכע חרים, וועלכע האבען אָנגעוויזען אלס איינציגע סבה דערפון די אידישע בעגרענצונגען — פון דאמאָלס אן האט דער אידישער ישוב אין קאוונא אנגעהויבען אפסען, און לויט דער רעגיסטראַציע פון אונער גובערניאלען סטאטיסטישען קאָמיטעט פון יאהר 1908 האבען זיך אין קאוונא צווישען דער אלגעמיינער צאהל 79.14 איינוואָהנער, געפונען 32,628 אידען (18,664 מענער און 13,9964 פרויען), האט דאס חייסט 41,2 פּראָצענט פון דער אלגעמיינער בעפעלקערונג.

אויף דער מאָסשטאב פון אידישען אנדעל אין קאוונא, בעוויזט די צאָהל פון די פּראָמיסלאָווע סוידעטפעלסטוועס וואס זענען ארויסגענומען געוואָרען דורך אידען אין יענעם יאהר — 1,439 צווישען זיי 145 גילדעס.

דער הויפט מסחר פון אידען אין קאוונא איז בעשטאנען ערשטענס, פון האלץ, וואס איז טראנספּאָרטירט געוואָרען אויף די טייכען ווייליע און נעמאן, צווייטענס פון פלאקס, וואס וואקסט אין יענעם גענענד און ווערט אויסגעארבייט און טראנספּאָרטירט פאר די פאבריק־מערק פון אייראָפּא, און, דריטענס — פון תבואה. אין די לעצטע יאהרען האט זיך אויף שטארק ענטוויקעלט דער האנדעל מיט אייער און מיט עופות, וואס איז אין א גרויסע צאהל טראנספּאָרטירט געוואָרען קיין אויסלאנד.

צוזאמען מיט׳ן עאָנאָמישען וואוקס פון שטאָדט איזאויך געוואקסען דיגייסטיגע זייט פון דער קאוונער אידישער קהלה, וואס איז נתפרסם געוואָרען דורך איהרע גרויסע רבנים, ישיבות און צדקה אנשטאלטען. דער כסאהרהרבנות פון קאוונא איז גע יעבענט געוואָרען פאר דעם גרעסטען און אָנגעזעהענסטען צווישען אלע אידישע קהלות פון רוסלאנד. אויף איהם זענען געזעסען אזעלבע בעריהמטע גאונים ווי ר׳ לייבעלע און ר׳ אייזיק חבר. און ווער האט דאס נישט געהערט און געאכטעט דעם נאָמען פון ר׳ יצחק אלחנן ז״ל, וואס דיא גאנצע אידישע וועלט האט אויף איהם גע קוקט, ווי אויף א רבן של כל בני הגולה? און ווער ווייס ניט פון סלאבאָדקער ישיבה און פון דעם כולל הפרושים וואס האבען געדיענט אין די מקומות התורה פאר טויזענד בחורים און יונגע לייט? אין קאוונא איז אויך געזעסען דער בעריהמטער גרויסער איד ר׳ ישראל סלאנטער ז״ל.

קאוונא האט אויך געשפּיעלט א בעדייטענדיג ראָליע אין דער צייט פון דער אידישע השכלה. דאָרט האט געלעבט דער ערשטער אידישער בעלעטריסט אברהם מאפו און ערשט מיט א פאָר יאהר צוריק איז דאָרט געשטאָרבען אין טיעפען עלטער פון העכער ניינציג יאָהר דער בעריהמטער דאקטער פיינבערג, וועלכער האט פיעל מיטגעווירקט צו דער פערשפּרייטונג פון בילדונג צווישען אידען אין דער ליטא.

צווישען די אידען וואס זענען פערטריבען געוואָרען פון קאוונא, געפינט זיך אויך דער אלעטער עסקן פון דער אידישער קהלה, ר׳ אויסער בער וואָלף, וועלכער איז גוט בעקאנט און זעהר אנגעזעהן אין גאנץ ליטא.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטהער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר א פאָאר אין אייערן ווערטהען „ישורנאל״ אום זיך אויס צו דריקען מיין פערגעניגען וועלבען איך האב געהאט לעזענדיג דאָס דער מיטינג אין מאסע אלל אין געזען א גרויסער ערפאָלג, אין איך פרייט מיך זעהר דאס אין זערע טאָגאנכאר כיר׳ד האבען געגומען א שטארקען אנטהיל און זיי האבען זיך זעהר אנגעגעבען די הערצער זעגען גאָרען אפעלגע דער ׳מידת החמנה׳ דאס אנגעפאנגען אין דער אידישען הארץ זיך ערגעגען אעס בי ווי זען מען זעהען דאָס אין א צייט פון א שטונדע אבער צייט איז קאלעקטעט געוואָרען ריכטיגער ווייז: פון אינזערע בר״ז ביינגעשטייער טעגעוואָרען די סומע פון $479.75 דאס איז דער בעסטער סימן דאס מיר אינטערעסירען זיך מיט אונזערע ברידער פון יענער זייט ים, דאס מיר טאָרען ניט זיין גלייכגילטיג. און יעדער אינער פון אונז וועט מיט אלע כחות מיט אלעס מעגליכע מיט העלפען צום גונסטען פאר אונזערע ברידער און שוועסטער. אהן א היים און אהן א דאך, אהן א שטיקעל ברויט.

בלויז די 10 סענטיגע וואס יעדער־ער פערשרייבט זיך צו צאהלען איז זעהר גוט, אבער עס איז נישט גענוג, מיין פלאן פיל לייכט וואלט געווען דאס יעדערער איינער איד וועלבער בעלאנגט אין א שוהל אדער וועלבער געהט שבת אין שוהל, איז דער יעניגער וואס איז ״עולה תורה״ זאל מי־שברר״ן וויפיעל מעגליך דאס וואלט אויך געקענט אריין ברענגען עטליכע דאלאר א וואך. ווען יעדע שוהל ברענגט אריין א פאָאר דאלאר פון מי שברר׳ס דאס וואלט געבראכט גוטעס פאר אונזערע ליידענדע ברידער און שוועסטער.

אייער שטענדיגער לעזער,

ירוחם שרייבער.

ווערטהער הערר רעדאקטאר!

לעזענדיג אין אייער צייטונג דיא שטארקע אפּיעלס וואס איהר מאכט טאג טאגליך צום טאָראָנטאר אידענטהום צוא זאמלען שטיצע פיר די מלחמה געליטענע אידען, און באלאנסירענדיג די קלעגליכע רעזולטאטען פון דער קאמפּיין, ווילט זיך מיר פרעגען איז דאס ווירקליך אז דאס טאָראָנטאר אידענטהום איז אזוי טויב, זייער הארץ פון שטיין צו די ליידען פון א האלבער אידישער נאציאָן? צו גיבט דען א זאך וועלכע זאל מעהר אפּעלירען צום אידענטהום ווי דיטרעהרען פון די מיליאָנען שוועסטער און ברודער וועלל, עס איז ווערטה צו צייגען די טאָראָנטאָר אידען א ביישפּיעל וואס די אידען פון קאלטער נאָרד טהון; מיר זענען הויער בלויז ארום 9 אדער 10 אידישע פאמיליעס פון מיטעלען שטאנד. זייט די קרעגע האט זיך אָנגעפאנגען האבען די הייגע אידען ביינגעשטייערט פאלגענדע סומא: פאר דעם פּאטריאָטיק פאנד $100, פאר די געליטענע אידען 1טען מאהל $56, דאס 2טע מאהל $26 וועלכעס איז איבערגעשיקט געוואָרען צום ״אידישען זשורנאל״ און יעצט איז בעשלאסען געוואָרען אז געקסטע ר״ה און י״כ זאלען מיר ניט מאכען קיינע אקספענסעס פיר דער קהלה, דער חזן־שוחט וועלכער בעקומט מאָנאטליכע סאלארי גענוג צו מא כען דערפין א לעבען, וועט ראוונען פריי און די גאנצע איינגאנהמע זאל געהן פאר די געליטענע אידען פון דיא מלחמה לענדער, וועלכעס וועט איינברענגען פון 100 ביז $150. איך דענק אז דיעזער ביישפּיעל איז א גוטער. פיעלע אידישע קהלות, פלייגע ווי גרויסע מענען עס נעהמען אין ביי טראכט זיי זאלען מאכען עקאָנאָמיע און אנדערע אויסגאבען און שטעלען זיך איין דעוויז:

שטיצע פאר די געליטענע ברידער און שוועסטער!

אכטונגספאל, ד. קערצער
קאָקריין, אָנטאריא.

CUNARD

עטאבלירט 1840

איירעפא דורך ליווערפול

ארדונא שבת אויג. 21, 10 מארגענס
*טוסקאניא פרייטאג אויג. 27, 5 נאכ־מיטאג.

סאקסאניא שבת, סעפט. 4, 10 מארגענס.
*קאמעראניא פרייטאג סעפט. 10, 5 נאכ־מיטאג.

ארדונא שבת, סעפט. 18, 10 מארגענס.
*טוסקאניא פרייטאג סעפט. 24, 5 נאכ־מיטאג.

סאקסאניא שבת אקטאבער 2, 10 מאר־גענס.

*אויפן וועג קיין גלאסגוי.

רייזען ארום דער וועלט.

דורך ראטען צו אלע הויפט פּאָרטען פון דער וועלט.

פאר איינפאָרמיישאָנס זיך ווענדען קונארד סטימשיפּ קאָמפּאני, לימיטעד, 21—24 סטייט, ניו יארק.

אָדער א. פ. וועבסטער און סאן נעגעראל אגענטען 53 יאנג סטריט, לואיס גורעפסקי, 113 קווין סט. וועסט, ל. ראָזענבערג און סאנס 141 קווין וו. י. גארפינקעל 117½ קווין סטריט וו.

MELVILLE DAVIS

COMPANY LTD.

סטימשיפּס פאר אלע ליניען
אזוי ווייט ווייטס אויטאָמאָביל אייערע קרובים אין פרייזד פון אָדר קאנסולד, אָדער איהר ווילט מאכען א רייזע צו וועלכען עס איז וועלט מהייל בעראשט זיך מיט דער מעקוויר דיזוויס סטימשיפּ און טוריסט קא. לוסיפּשיר. 24 מאראנסא סטריט. טעלעפאָן מיין 2010 און מיין 4711.

CANADIAN PACIFIC STEAMSHIPS

פון ליווערפול — פון מאָנטרעאל

אויג. 23 מעטאגאמא . . . . . .
אויג. 20 מיסאנאבעיע סעפט. 4
אויג. 27 מעטאגאמא סעפט. 11
סעפט. 24 מיסאנאבעיע אקט. 9

איינצעלהייטען פון וועלכער עס איז ריילוויי אָדער סטימשיפּ איידושענט, אָדער שרייבט מ. ג. מורפי, דיסטריקט פעסעגנדישער איידושענט ס. איסט קאָר. יאנג סטריט, טאָראָנטאָ.

CANADIAN GOVERNMENT RAILWAYS

INTERCOLONIAL

PRINCE EDWARD ISLAND RY

באָגעוועגטשער יוניאָן דעפּאָ. מאָנטרעאל.

אושען לימיטעד	נעהם אב 7.25 נאכמיטאג	טעגליך

מאריטים עקספּרעסס
טעגליך, אויסער שבת. 8.15 מארגענס
סלייפּערס פאר דער נאכצער רייזע.

מאָנטרעאָל און האליפאקס

קאָנעקשען פאר סיינס דזשאָהן, די סירדנס פרינס עדווארד איילענד, נייפאונדלאנד. ע. טיפּפין דזשענעראל וועסטערן איידושענט 61 קינג סטריט אויסט, טאָראָנטאָ. מיין 554

טאראנטאר אידען

סיימט 75 סענטס און איין דאלאר יעדע וואך! ביי מאכענדיג אייער לאנדרי ראָפּ דריי; אייערע העמדער און קאָלאָרס לעבען לאנג און זעהען אויס קלאָהר און שעהן ווען ווי ווערען אויסגעארבייט ביי עקספּערטען ון ד

TABER LAUNDRY WORKS
444-46 Bathurst St.
Phone Col. 5143 8333

בעקאָנסמאכונג

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע פריינדע און פאטראָניזער פון טאָראָנטאָ און אומגעגענד דאס איך אטענד צו ברית׳ן און חתונות ווי אימער מיט די בעסטע צופריעדענהייט. איהר קענט מיר מעלע־פאָנירען אין הויז ווי אויך אין מיין שיפּס־קאָרטען קאנטאָר און איהר וועט זיכער צופריעדען געשטעלט ווערען וויל מיין נאטור קענט איהר אלע אין צופריע־דען צו שטעלען יעדען איינעם אויף׳ן בעסטען אָרט.

מיין אדרעסע איז 166 רושאָהן סט. טעלעפאָן אין הויז אדעלייד 1545 און אין אָפיס אדלייד 239.

רעוו. מ. קאפּלאן
מוהל ומסדר קידושין
איך גיב מערידוש לייסענס פריי.

כשר און בילינ און גוט

איך מאך בעקאנט צו אלע מיינע קאסטומערס נראנטערס און אייזיקרים פראלאָרס און דעליקאטעסען סטארס, אז אלע מיינע וואארס ווערען פערקויפט ביליגער 2 סעקס אויף דעם פונם אין קעש. און איהר בעראאפס נים צאהלען מאר אייער געלד קיין אונסערעס. ראס זיינען די וואארעס: וואורשס, לוינערס קארעדיקע, באראָנע

אדרעס דעליוערס איבעראל מיט דער נעעסטער צופריעדענהייט

משה סאלקאָוויטש, 694 ריטשמאָנד טריט וועסט. טעלעפאָן אדעל. 1559

דר. מ. פּיוניק

דענטיסט

קאר. קווין סט און סאָדיינא עוו.
טעלעפאָן אדעלייד 4067
בעגאנ פון תאטיליאָן בילדינג
Dr. M. PIVNICK, B. A. Sc.
Room 2

מ. מ. דייווים

פאבליק אדימאר

אדיטינג, סיסטעמאטיזינג אין־וועסטיגייטשאן.
350 קאלידז סט. טאראנטא
טעלעפאן קאלידז 7632

Toronto Wet Wash Laundry Co. Limited

פערלירט ניט אייער געלד און געזונד. ניט אונז אייער לאנדרי, מיר וואשען פאמיליע וועש.
דעמפּ 30 פונט — 75 סענט. ראָפּ טרוקען, 30 פונט, 1 דאָלאר. יעדער וואשינג ווערט געוואשען בעזונדער.
291 Arthur St.
Phone: Parkdale 5280 5281

דר. טוראָפּסקי

185 סאָדיינא עוו.
טעלעפאָן אדעלייד 2224
שעה שענדען:
1 ביז 3 נאכמיטאג. 6 ביז 8 אבענדס

דייאנא סוויטס

„די סאָאר פון קוואליטעט"

די שעהנסטע און ראיעלסטע איז סדרים פאָרלאָר אין טאראנטא

חייסט געפרעגקט צו ייגן ער זייט.
דעם גרעסטען אויסוואהל פון אלערליי חייסט געמאכטע משאקאלאדעס און קענדיעס.
153 יאנג סטריט

סטאוום, ריפּערינג, און פּוירגיסעס — צו בילינג פרייזען
מאמאס גענ און קוילען רענדושעס
WESTWOOD BROTHERS
635 St. Queen W. Phone Adel. 1518

$50 לעהרע פאר $35

פאר׳ן חודש דזשון. לערנט זיך דעם בארבער טריד און זייט זיכער מיט בעשעפיטגונג.

שרייבט פאר איינצעלהייטען: מאלער בארבער קאלעדזש 221 קווין סטריט אויסט.

The Moler Barber College
221a QUEEN STREET EAST

קאנטאר וולאדאווסקי האט געטופט אין 62 בראנזוויק עוועניו.
דער טעלעפאן נומער איז דער זעל־בער, וואס עס איז געווען.
דער גרעסטער אנטיסעפּטיק מוהל
און דער מאָדערנסטער מסדר קדושין אין טאראנטא

איז

קאנטאר וולאדאווסקי

רופט מיך און אויבערצייגט אויך.
קאנטרי לייט קענען מיך אויף אנגאוש־רען פאר שמחות. מיין וואוהנונג איז 62 בראנזוויק עוועניו, און מיין פאן נומער איז 1076 קאלערוש.
מיר ארימע אומזאנסט.

ONTARIO LAUNDRY CO. Ltd

זי — מיין לינדושערי־וועש בעקומט די בעסטע אויסערזאמקייט.
ער: — עס און מיינע חשמיטער און קעלנער בעקומען די שעהנסטע אָבארבייטונג און אויסקוק וועלכע בעשעלם מיר זעהר שטארק.
אנטעריא לאנדרי קא. לימיטעד
97 עדוואָרד סט. טע. מיין 4821

דר. מ. סייטס

בעגראבענס
218½ קווין סטריט וועסט
קערנער עווין און סעקאָל סטריט.
DR. M. KATES, Dentist
218½ QUEEN ST. WEST
PHONE MAIN 979

ריענען און לע ווערנוא

בארריסטערס א. א. וו.
מענינג טשעמבערס רום 112 ערש־טער פלאָר, טעלעפאָן ערלייד 2436
REGAN & LE VERNOIS
BARRISTERS &C.
Manning Chambers,
Room 112, First Floor
Telephone Adelaide 2436

וואַרשעוועך אקושארקע
ענע ראמאנאווסקי
233 סימקא סטריט
טעלעפאן ערלייד 1543.

פיר שמחות

ווען איהר מאכט א שמחה און דארפט ברענדיס ווייז אדער ביער. קומט צו דער גוט בעקאנטער פירמע
דזש. וו. רייען
188 קווין סט. וועסט. פאן מיין 106
א פולער ליין פון כרטל ווייז און ברענדי אין סטאק.
אלע אָרדערס פינקטליך אטענדעט

האַרדוועיה און קאטלער

דאס בעסטע פלאטע פאר אלע מארדוועיה, נעו. פיקשערס, נעו מעגאזעלס און נאלאבס, עלעקטריק פיקשערס, פיים מאשינס, קאלאוויל הייטערס, גלאז און קיס (פּוטס) פיינטס און ווייל א. ז. וו. ביי
G. H. IBBOTSON
843 באמהוירסט סטריט
מעלעפאן קאלעדזש 6342

Andreas Höfer—The Inn-keeper Patriot of Switzerland

"NATIONAL HERO SERIES" NO. 7

TO THIS peasant-leader Liberty was as much the breath of life as it is to the strong-winged eagles of the Alps. To achieve it for himself and his mountain brothers he gladly laid down his life. No less a personality than Napoleon vanquished him, and it was because he feared him that the Great Emperor ordered Höfer shot. Every atom of Andreas Höfer loved Liberty. He demanded it for himself and willingly gave it to others. In this respect he is no different than are our millions of Swiss citizens. Personal and National Liberty to those of Swiss blood is a religion. To a man they will fight for it, and to a man they will die for it. When asked to vote for Prohibition they do as would do the great patriot Höfer—VOTE AGAINST IT. "Thou shalt NOT eat this—thou shalt NOT drink that" is insolent legislation to those of Swiss blood. Anheuser-Busch are proud to serve their thousands of Swiss patrons. For 57 years the Swiss people have been moderate users of their honestly-brewed beers. BUDWEISER is a favorite wherever these folk are found. Seven thousand, five hundred people are daily required to meet the constantly increasing demand for BUDWEISER. Its sales exceed those of any other beer by millions of bottles. ANHEUSER-BUSCH · ST. LOUIS, U.S.A.

Bottled only at the home plant.

R. H. Howard & Co.
Distributors Toronto

Budweiser
Means Moderation